

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Priecelovej a členov senátu JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Kataríny Pramukovej, v právnej veci navrhovateľa: **V. P. S., s.r.o., K., B.**, IČO: X., zast. JUDr. J. S., advokátom, sídlo AK B.Č., proti odporcovi: **JUDr. P. K., advokátovi, so sídlom V., B.**, správca konkurznej podstaty úpadcu P., s. r. o., L., B., IČO: X., zast. JUDr. K. K., advokátom, AK K., K., s.r.o., V., B., **o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty alebo o náhradné peňažné plnenie**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 55 Cbi/190/2001-332 zo dňa 29. júla 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 55 Cbi/190/2001-332 zo dňa 29. júla 2009 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ návrhom na začatie konania sa domáhal, aby súd vylúčil z konkurznej podstaty úpadcu veci navrhovateľa uvedené v prílohe zmluvy o nájme hnutelných vecí zo dňa 01. 05. 1999 a vrátil ich navrhovateľovi in natura v nepoškodenom stave, alebo aby vylúčil z konkurznej podstaty úpadcu peňažné plnenie, získané z predaja uvedených hnutelných vecí, patriacich navrhovateľovi v celkovej sume 7 398 661,-- Sk.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz dňa 17. 05. 1999, uznesením č. k. 38/K 131/96-269, ktoré

nadobudlo právoplatnosť 23. 09. 1999. Návrh na vyhlásenie konkurzu bol podaný dňa 27. 08. 1996, a preto sa konkurzné konanie riadi ZKV účinným ku dňu podania návrhu. Pokiaľ ide o zákonné obmedzenia dlžníka pri nakladaní s majetkom, tieto sú dané ustanovením § 4b ods. 1 písm. a/ v spojení s ustanovením § 70a ZKV.

Z obsahu konkurzného spisu bolo preukázané, že majetok, ktorý je predmetom sporu, bol odporcom zapísaný do súpisu podstaty s poznámkou o prípadných nárokoch tretej osoby – konkrétne navrhovateľa; súpis podstaty bol konkurznému súdu doručený dňa 11. 02. 2000 s uvedením dôvodov pre takýto zápis a tiež s výzvou, aby konkurzný súd v zmysle § 19 ods. 2ZKV o tejto skutočnosti upovedomil spoločnosť navrhovateľa. Na základe opatrení konkurzného súdu č. k. 38K 131/96–494, zo dňa 18. 06. 2002 a č. k. 38K 131/96–653, zo dňa 06. 05. 2005 bol HIM a DHIM v rozsahu, v akom bol zistený inventarizačnou komisiou, vylúčený zo súpisu konkurznej podstaty. Z porovnania zoznamov HIM a DHIM predložených navrhovateľom a odporcom súd konštatoval, že sú zhodné.

Medzi navrhovateľom a konateľmi spoločnosti P., s. r. o., boli v čase po doručení návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti P., s. r. o. – teda po 28. 10. 1996 napriek tomu, že dlžník o prebiehajúcom konkurznom konaní bez akýchkoľvek pochybností vedel, uzavreté nasledovné zmluvy:

Zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 05. 06. 1997 spoločníci úpadcu P. P., J. P. a M. P. sa zaviazali budúcemu kupujúcemu – spoločnosti navrhovateľa V. P. S., s. r. o., predložiť návrh zmluvy o predaji obchodného podielu do 35 dní od obdržania písomnej výzvy na uzavretie zmluvy. Budúci kupujúci sa zaviazal vystaviť vlastnú zmenku na 48 000 000,-- Sk, splatnú do 30. 05. 1998. Pre prípad omeškania s plnením zmluvných povinností boli dohodnuté sankcie v maximálnej výške 5 000 000,-- Sk. V článku III. bolo dohodnuté, že v prípade neuzavretia zmluvy o predaji obchodného podielu, vzniká budúcemu kupujúcemu nárok na náhradu škody vo výške 20% z obratu budúceho predávajúceho za rok 1997 s tým, že úhradu zmluvnej pokuty i náhrady škody znášajú zo strany budúceho predávajúceho spoločne a nerozdielne budúci predávajúci a spoločnosť P., s. r. o..

Keďže predchádzajúca zmluva nebola realizovaná, dňa 13. 06. 1998 bola uzavretá medzi tými istými zmluvnými stranami takmer identická zmluva o budúcej zmluve, ku ktorej

bolo navyše zriadené záložné právo - budúci predávajúci pre prípad nesplnenia záväzku dal do zálohu nehnuteľnosť, zapísanú na LV č. X.. Ďalej sporové strany uzavreli ústnu dohodu, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva k hnutelným veciam – HIM a DHIM, v celkovej hodnote 6 726 056,40 Sk, ktoré sú predmetom vylučovacej žaloby.

Dňa 01. 05. 1999 navrhovateľ ako prenajímateľ a úpadca ako nájomca uzatvorili zmluvu o podnikateľskom nájme hnutelných vecí, predmetom ktorej bolo prenechanie predmetných HIM a DHIM na užívanie odporcovi na dobu od 01. 05. 1999 do 31. 03. 2004. Hodnota prenajatých vecí bola stanovená na 7 398 661,-- Sk, výška nájomného bola stanovená na 30 000,- Sk plus 23% DPH mesačne.

Na valnom zhromaždení spoločnosti P., s. r. o., zo dňa 30. 04. 1999 bolo prijaté uznesenie, podľa ktorého spoločnosť uznáva dlh voči spoločnosti V. P. S., s. r. o., z titulu nesplnenia zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 13. 06. 1998 vo výške 17 047 600,-- Sk, ktorý splatí dohodou o zápočte vzájomných pohľadávok, a to: dodaním tovaru HIM a DHIM v hodnote 6 726 056,40 Sk a prenajatím nehnuteľností – obchodné centrum P., s. r. o., zapísaných na LV č. X., a to do splatenia dlhu vo výške 10 321 543,60 Sk.

S poukazom na ustanovenie § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV a § 39 OZ zmluva o budúcej zmluve je absolútne neplatná. Takto prevzatý záväzok v zmysle článku III. zmluvy, ako aj valného zhromaždenia spoločnosti 30. 04. 1999 jednoznačne smeruje k zmenšeniu majetku dlžníka a jedná sa o konanie výslovne zakázané v zmysle uvedených ustanovení.

Rovnako neplatným právnym úkonom je aj prevod HIM a DHIM z majetku dlžníka do majetku navrhovateľa. Predmetom prevodu bola značná časť majetku slúžiaceho na realizáciu predmetu činnosti dlžníka zapísaného v obchodnom registri, a nie jeho bežná obchodná činnosť, ktorou bola najmä maloobchodná činnosť a poskytovanie služieb verejného stravovania. Išlo teda o konanie dlžníka smerujúce k zmenšeniu jeho majetku. Navrhovateľ pritom „zaplatil“ za prevedený majetok započítaním svojej pohľadávky, ktorá mu vznikla voči dlžníkovi práve zo zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy voči pohľadávke dlžníka, ktorá mu vznikla voči navrhovateľovi z titulu prevodu majetku. Dlžník nezískal finančný majetok v podobe ekvivalentu kúpnej ceny.

V spornom prípade navrhovateľ vlastnícke právo k spornému HIM a DHIM nenadobudol, a preto ani nemohol 01. 05. 1999 ako prenajímateľ platne uzavrieť s dlžníkom ako nájomcom zmluvu o podnikateľskom nájme hnutelných vecí. Sporné HIM a DHIM zostali naďalej vo vlastníctve úpadcu a ako také boli odporcom dôvodne zapísané do konkurznej podstaty.

Súd sa nestotožnil ani s tvrdením navrhovateľa, že konal dobromyseľne. Nesporne bolo preukázané, že navrhovateľ aj odporca vedeli o prebiehajúcom konkurznom konaní. Z listu Ing. L. z 30. 03. 1999 jednoznačne vyplynula iba skutočnosť, že uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo odvolacím súdom zrušené, nie však, že konkurzné konanie bolo zastavené. List neriešil, a ani nemohol riešiť otázku, akým spôsobom môže dlžník v tomto štádiu konania nakladať so svojím majetkom, keďže toto je dané priamo zákonom.

O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením s ohľadom na výsledok sporu. Podľa § 151 O. s. p. si však musí úspešný odporca vyčísliť trovy konania do troch dní od vyhlásenia rozsudku.

Proti rozsudku podal navrhovateľ odvolanie a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Má za to, že postupom súdu došlo k porušeniu čl.4 ods. 4, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods.1 Listiny základných práv a slobôd navrhovateľa, bolo porušené právo na spravodlivé konanie.

Poukazuje na skutočnosť, že predmetný HIM a DHIM nadobudol navrhovateľ od spoločnosti P., s. r. o. v dobrej viere. Nemal vedomosť, že kúpnu zmluvou sa mohol dopustiť zákonu odporujúceho konania v zmysle § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV, a že na strane dlžníka došlo k zmenšeniu majetku. Odporca, ako aj Krajský súd v Bratislave sa zhodne nevyrovnali s ustanovením § 133 ods. 1 OZ, podľa ktorého, ak sa hnutelná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo prevzatím vecí (tzv. tradíciou), dôkazom sú aj preberacie protokoly o prevzatí HIM + DHIM .Navrhovateľ mal za to, že sa jednalo o bežnú činnosť spoločnosti P., s. r. o. a spoločnosť mohla nakladať so svojím majetkom. Prvostupňový súd mal v zmysle § 120 O. s. p. vyzvať odporcu na predloženie účtovných kníh spoločnosti P., s. r. o. za obdobie r. 1998 – 2000, doplniť dokazovanie o znalecký posudok s cieľom náležitého posúdenia, či konaním konateľov úpadcu došlo skutočne a reálne

k zníženiu aktív majetku spoločnosti, teda ku konaniu nad rámec obchodnej činnosti v úmysle poškodiť veriteľov. To, či došlo skutočne k zmenšeniu majetku odporcu, nebolo v konaní preukázané. Navyše odporca v zákonom stanovenej 3-ročnej lehote nepodal žalobu na neplatnosť predmetných právnych úkonov.

Krajský súd v Bratislave konal v rozpore s ustanovením § 120 O. s. p., na podklade nesprávneho a nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a predčasne a nezákonne rozhodol. Dopustil sa aj iných pochybení vo vzťahu k §§ 266, 268, 373, 446 OBZ ochraňujúceho dobromyseľného kupujúceho.

K odvolaniu sa vyjadril odporca a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Prvostupňový súd správne vyvodil právny záver, že záväzok zo zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 13. 06. 1998, je absolútne neplatný právny úkon a správne aplikoval ust. § 4b ZKV. Navrhovateľ evidentne bol si vedomý toho, že oprávnenie dlžníka nakladať s majetkom je obmedzené a mal vedomosť o prebiehajúcom konkurze. Tvrdenia o dobromyseľnosti navrhovateľa sú jednak irelevantné a jednak nepravdivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Predmetom uplatneného práva je vylučovacia žaloba v zmysle § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení zmien (ďalej ZKV), ktorou sa navrhovateľ domáha vylúčenia hnuiteľných vecí - hnuiteľného inventarizačného majetku a drobného hnuiteľného inventarizačného majetku (ďalej HIM, DHIM) z konkurznej podstaty úpadcu, podľa priloženej špecifikácie. Opodstatnenosť svojho návrhu opiera o vlastnícke právo v zmysle uzavretej ústnej zmluvy o prevode vlastníctva k predmetným veciam ku dňu 01. 05. 1999 v celkovej hodnote 6 726 056,40 Sk a zmluvy o podnikateľskom nájme hnuiteľných vecí zo dňa 01. 05. 1999. Preto prvostupňový súd sa oprávnene v odôvodnení rozhodnutia primárne zaoberal ako s predbežnou otázkou vlastníckeho práva k veci.

Z vykonaného dokazovania a predložených dôkazov je nesporné, že návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka - spoločnosti P., s. r. o., B. bol konkurznému súdu doručený dňa 27. 08. 1996 a dlžníkovi dňa 28. 10. 1996. Konkurz bol vyhlásený uznesením č. k. 38K 131/96-268 zo dňa 17. 05. 1999. Konkurzné konanie začína podaním návrhu, a preto dlžník je povinný po doručení návrhu zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k zmenšeniu jeho majetku, s výnimkou bežnej obchodnej činnosti (§ 4b ods. 1 písm. a/ ZKV). Je nevyhnutné zabezpečiť ochranu práv veriteľov na ich pomerné uspokojenie z konkurznej podstaty ešte pred vyhlásením konkurzu.

Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 13. 06. 1998 bola uzavretá medzi žalobcom a spoločníkmi úpadcu, ktorí nekonali ako štatutárny orgán spoločnosti P., s. r. o., ale ako fyzické osoby, ktoré sa zaviazali v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok previesť na žalobcu svoje obchodné podiely. Jednalo sa o záväzok fyzickej osoby – spoločníka a nie právnickej osoby spoločnosti P., s. r. o. Preto ani nemohlo dôjsť k platnému uznaniu záväzku zo dňa 30. 04. 1999 vo výške 17 047 600,-- Sk z titulu nesplnenia tejto zmluvy spoločnosťou P., s. r. o. Nenastali právne dôsledky uznania záväzku v zmysle § 323 OBZ, keďže záväzok v skutočnosti neexistoval, lebo spoločnosti nikdy nevznikol.

Absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle 4b ods. 1 písm. a/ ZKV a § 39 OZ je ústna dohoda o prevode hnutelných vecí HIM a DHIM dlžníkom na žalobcu dňom 01. 05. 1999 v hodnote 6 726 056,40 Sk. Konanie navrhovateľa ako kupujúceho a dlžníka ako predávajúceho nesporne smerovalo k zmenšeniu majetku dlžníka, čo vyplýva aj z dohody o kompenzácii vzájomných pohľadávok zo dňa 01. 05. 1999. Navrhovateľ kúpnu cenu za prevedený majetok reálne nezaplatil, ale započítal ju na neexistujúcu pohľadávku voči dlžníkovi z titulu nesplnenia zmluvy zo dňa 13. 06. 1998, napriek tomu, že spoločnosť P., s. r. o., B. nebola účastníkom tohto právneho úkonu. Dlžník nezískal adekvátnu finančnú odplatu (kúpnu cenu), ako náhradu za hmotný majetok. Uvedené konanie nie je možné považovať za obvyklé, poctivé a spravodlivé a malo nepochybne za následok poškodenie úpadcu a veriteľov úpadcu.

Odvolačí súd sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, že sa nejednalo o bežnú činnosť dlžníka. Jednalo sa o značnú časť jeho majetku, slúžiaceho na realizáciu predmetu činnosti dlžníka zapísaného v obchodnom registri, ktorou v prevažnej miere je

maloobchodná činnosť a poskytovanie služieb verejného stravovania. Pri bežnej obchodnej činnosti by nemalo dochádzať k zmenšeniu majetku, naopak, mala by prinášať efekt vo forme zisku.

Keďže uvedené právne úkony sú v rozpore so zákonom, jedná sa o absolútnu neplatnosť, ktorá nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému (§ 39 OZ).

Nie je možné súhlasiť s názorom odvolateľa, že pri nadobudnutí vlastníctva konal v dobrej viere. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu nie je možné konvalidovať dobromyseľnosťou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preto napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodne samostatným uznesením až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a súčasne rozhodne aj o trovách odvolacieho konania v zmysle ustanovenia § 151 ods. 3 O. s. p.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 21. júla 2010

JUDr. Alena Prieceľová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová